

OGLASAJTE V
NAJBOLJSEM
SLOVENSKEM
ČASOPISU V OHIU
★
Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE BEST
SLOVENE NEWSPAPER
OF OHIO
★
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXIII.—LETO XXXIII.

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY (TOREK), APRIL 11, 1950

ŠTEVILKA (NUMBER) 71

NOVI GROBOVI

JOHANNA BAJUK
Po kratki bolezni je umrla
včeraj jutraj v Doctor's bol-
nišnici Johanna Bajuk, rojena
Tekaučič, p. d. Ljubčeva Jo-
hanna. Stara je bila 62 let in je
stanovala na 1737 E. 38 St. Ro-
jena je bila v vasi Hinje, odko-
der je prišla sem s starši, ko ji
je bilo eno leto.
Tukaj zapuša soproga An-
tona, doma iz Metlike, dve se-
stri, Mrs. Mary Knapp in Mrs.
Dorothy King v Carolina, W.
Va., brata Victorja Tekanica in
svojino Mrs. Mary Tekaučič.
Pogreb se vrši v četrtek jutraj
ob 8:45 uri iz Zakraskovega
pogrebnega zavoda v cerkev
sv. Vida ob 9. uri in nato na
pokopališče Calvary.

FRANCES KOVAČIČ
Pokojna Frances Kovačič iz
E. 64 St., ki je umrla na veli-
konočno nedeljo, je bila doma
iz vasi Podcerkev v Loški do-
lini. Bila je članica podr. št. 25
SZZ.

HUGH J. MORGAN
Pogreb pokojnega Hugh J.
Morgan se vrši v četrtek ju-
traj ob 9:30 uri iz Grdinovega
Lake Shore pogrebnega zavoda
na 7010 Lake Shore Blvd. v cer-
kvi sv. Jeronima.

ANTON ROZAC
Po dolgi bolezni je preminil
v St. Alexis bolnišnici Anton
Rozac, star 52 let, stanujoč na
3035 E. 79 St. Rojen je bil v
Trstu, odkoder je prišel v Ame-
riko pred 30 leti.

Tukaj zapuša žalujočo so-
progo Agnes, rojeno Melbar,
hčer Mrs. Mary Marchak in
Mrs. Josephine Tomaselli ter
vnuke. Pogreb se vrši v četrtek
jutraj ob 8:30 uri iz Louis
Perfolia pogrebnega zavoda v
cerkvi sv. Lovrenca ob 9. uri
in nato na pokopališče Calvary.

Domače vesti

Vse pevce in pevka zbor-
na Zarja se sporoča, da se glav-
na pevka vaja za nedeljski
koncert vrši v sredo zvečer ob
7:30 uri na odru SND. Prosi se
vse pevce in pevke, da pridejo
ob pravem času.

Važna seja
Jutri, v sredo zvečer ob pol-
osmih se vrši redna seja dru-
štva sv. Ane št. 4 SDZ v na-
vadni prostorih. To je zadnja
seja pred konvencijo, podani bo-
do tri-mesečni računi in ukre-
palo se bo o veselici, ki se vrši
6. maja. Članice so prošene, da
se udeležijo v polnem številu.

BOLIVIJSKI PREDSEDNIK NAPADA KOMUNISTE

LA PAZ, 9. aprila.—Bolivijski
predsednik Oriolagoitia je danes
naznanil, da so se komunisti in
okrajni desničarji združili pri
naporih, da bi strmoglavili boli-
visko vladno. V radio oddaji je
med ostalim zanikal tudi govo-
ritice, da ba je namerava podati
ostavko. Rekel je, da bo "branil
demokratske ustanove s pomoč-
jo ljudstva, armade in policije."

UNIJSKI VODITELJ BRIDGES OBDOJEN NA 5 LET ZAPORA

SAN FRANCISCO, 10. aprila.—Predsednik CIO Long-
shoremen unije Harry Bridges je bil danes obsojen na pet
let zavora zaradi zarote in krive prisege, ko je leta 1945
na zaslišanju pred naturalizacijskimi uradniki pod pri-
sego izjavil, da ni nikoli bil član komunistične stranke.

Bridgesa bi bili takoj po ob-
sodbi zaprli, toda ko je položil
poročstvo v znesku \$25,000, so ga
oblasti pustile na svobodi.

Medtem pa je vlada naznanila,
da bo zahtevala naj se razveljavi
Bridgesovo državljanstvo. V Av-
straliji rojen unijski voditelj je
postal naturalizirani državljan
leta 1945. Dve priči, ki sta ta-
krat trdili, da Bridges ni komu-
nist, sta bili obsojeni na dve
leti zavora.

Vlada bo razveljavljanje dr-
žavljanstva zahtevala že danes.
Če bo ta poteza uspela, bi lahko
Bridges bil deportiran v Avstra-
lijo.

Poleg Bridgesa in dveh prič je
bil v teku dolge obravnave ob-
sojen tudi odvetnik unijskega
voditelja Vincent Hallinan, ki je
že v samem začetku obravnave
obtožil sodnika Harris, da je
bil pristranski.

Bridges po obsodbi ni podal
nobene izjave, toda njegova žena
je rekla, da borba s to obsodbo
ni končana, pač pa da šteje le
zadnja bitka. Za svojega vodite-
lja se je zavzela tudi unija, ki
mu je obljubila vso podporo, da
se bitko na sodnji vodi do naj-
višje instance.—Vrhovne sodnje
Zedinjenih držav. Pričakuje se,
da bodo odvetniki kmalu vložili
priziv proti obsodbi in se zoper-
stavili vladni potezi, da se
Bridgesu razveljavi državljan-
stvo.

Bridges, ki je eden od najbolj
bojevitih unijskih voditeljev in
je odprto podpiral Progresivno
stranko Henry A. Wallacea, je
bil od leta 1945 že tretjič tiran
pred sodnijo. Dve prvi obravnavi
je dobil, ker mu ni bilo dokaza-
no, da je bil član komunistične
stranke.

KONČNO SE JE LE OBRNIL NA POLICIJO

LOS ANGELES, 10. aprila.—
Neki Asimota Kakicki se je kon-
čno odločil in zaprosil policijo,
naj nekaj stori, da bi ga zava-
rovala proti vztrajnemu ropar-
ju, ki menda misli, da je edini
mož, ki ima denar.

Pred dvema tednoma je Ka-
kicki šel na delo, ko ga je na
ulici ustavil neki možki z no-
žem v roki in zahteval denar.
Kakicki je ubogal. Par dni po-
zneje ga je možki zopet ustavil
in zopet zahteval denar. Kakicki
je zopet ubogal. Zadnji teden je
mož zopet čakal na običajnem
vogalu. Kakicki mu je ponovno
bil na uslugo, ampak trikratni
roparski napad ga je nekoliko
zbrinjal. Denar je skril v žep te-
lovnika. Včeraj je ponovno sre-
čal svojega starega znanca in
mu povedal v brk, da denarja
nima. Toda neverni ropar je kar
nalhalo potipal po žepu telovni-
ka in našel \$20. To pa ni bilo
vse. Svojemu stalnemu "klijen-
tu" je odvzel tudi zgornje umet-
ne zobe, ki veljajo \$50.

DRUŽINA SEDMIM ČLANOV ZGORELA

GENESE, Ill., 9. aprila.—
Mrs. Glenn Ward in šest od nje-
nih sedem otrok so danes našli
smrt v ognju, ki je popolnoma
uničil njihovo hišo. Od družine
sta se rešila le oče in ena hčer-
ka.

Predsednik AFL je za združitev vseh delavskih unij

WASHINGTON, 10. aprila.—
Predsednik Ameriške delavske
federacije (AFL) William Green
je danes podprl idejo, da se zdru-
ži vse delavske unije Zedinjenih
držav v enotno federacijo. Toda
ni podal nobene izjave v zvezi z
načrtom CIO, da se pred zdru-
ženjem unij upostavi politično
sodelovanje.

V pismu predsedniku CIO
Philipu Murrayu je Green izja-
vil, da je AFL naklonjena enot-
ni in dobro ustanovljeni delavski
organizaciji.

Murray je zadnji teden pred-
lagal, da CIO, AFL, unija želez-
ničarjev in ostale večje unije
ustanovijo skupen odbor za poli-
tično in ekonomsko koordinacijo
in obenem delujejo za dejansko
združitev vseh unij.

Stališče AFL je, da bi se unije
mogle najprej združiti in šele
zatem razmotrivati o ekonom-
skem in političnem sodelovanju.

VZEL ŽENO, NA KATERO JE STRELJAL

FORT LEE, N. J., 10. aprila.—
V tukajšnji jetnišnici je tri in
pol leta sedel neki Kenneth
Lyons, ki je bil obsojen, ker je
šestkrat streljal na Miss Dor-
othy Cafferata in ji skoro upih-
nil luč življenja. Dejansko pa je
Lyons pravzaprav s krogli le
užgal plamen večne ljubezni v
srušeno Miss Dorothy. Mladena
ga je v teku treh in pol let obisko-
vala vsako nedeljo, ga tolažila
in mu dvigala pogum v njegovem
enoličnem življenju. Zadnji te-
den je Lyons, ki je bil obsojen
na osem let zavora, bil izpuščen
iz zavora in takoj drugi dan
vzel za zakonsko družico ženo,
katero je nekoč nameraval ustre-
liti.

USMILJENI MENIH HOČE V ZAPOR KOT VOJNI ZLOČINEC

NEAPELJ, Italija, 10. aprila.—
Franciškan padre Bladino
Della Croce se je danes ponudil,
da bo šel v zapor namesto neke-
ga obsojenega vojnega zločinca,
ki da je bolan.

Usmiljeni frančiškan, ki hoče
sedeti namesto vojnega zločinca,
kateraga je obsodila zavezniška
sodnija za vojne zločine, se je
prijavil šefu jetnišnice na otoku
Procida v soglasju s srednjeve-
ško navado, po kateri je franči-
škanom bilo dovoljeno, da odslu-
žijo kazni nekaterih jetnikov.

Ime obsojenega vojnega zlo-
činca ni bilo objavljeno.

KITAJSKI KOMUNISTI PRI- PRAVLJAJO NAPAD

TAIPEI, Formosa, 10. aprila.—
Kitajski nacionalisti so danes
naznanili, da bodo "sovjetski iz-
vedenci" dali znak za splošni na-
pad komunistov na otok Hainan.
Čete, ki se bodo skušale izkrci-
cati na otok, se nahajajo pod po-
veljstvom gen. Lin Piao, ki je
eden od najboljših komunistič-
nih vojaških poveljnikov.

DVAJSET JAJC V ENI KOKOŠI!

SYRAKUSE, N. Y., 9.
aprila.—Mrs. William Ma-
hyna je kar strmela, ko je
za velikonočne praznike za-
klala 5 funtov težko kokoš.
Iz kokoši so se na mizo za-
čela kotati jajca. Kar 20!
Tri jajca so bile veličine
gosjih jajc, osem navadnih
kokošjih, devet pa nekaj
manjših.

Za zadevo se je začel za-
nimati učeni "kokošji" pro-
fesor J. H. Bruckner, ki je
izjavil, da je kokoš verjetno
imela zalogo jajc za en me-
sec, toda jih ni izlegla. Re-
kel je, da se tudi takšne re-
či dogajajo.

McCarthy zahteva, naj se zasliši skrivnostno pričo

WASHINGTON, 10. aprila.—
Senator Joseph McCarthy, ki tr-
di, da je v Državnemu oddelku
57 članov komunistične stranke
in da je visoki svetovalec Owen
Lattimore "vodilni sovjetski
agent", je danes izjavil, da bo od
senatnega preiskovalnega odbo-
ra zahteval, naj povabi na zasli-
šanje neko "skrivnostno pričo",
ki da bo potrdila njegove obtožbe
o Lattimoru. Kot pravi senator,
bo ta priča potrdila, da je Latti-
more bil "član komunistične
stranke."

Med tem pa je demokratični
kongresnik Dingell v zvezi s "ko-
munizmom v Državnem oddel-
ku" obtožil republikance, da
podpirajo McCarthyja, ker hoče-
jo udariti po Trumanu.

McCarthy trdi, da se predse-
dnik Truman boji, da bi dal senat-
nem odboru na razpolago tajne
podatke o osebah, katere je ob-
tožil, da so komunisti ali pa vo-
huni.

V telegramu, ki ga je poslal
Državnemu tajniku Achesonu,
je McCarthy namignil, da je
članstvo v komunistični stranki
edini "člen, ki še manjka," da bi
se lahko Lattimora resnično
označilo za "vodilnega sovjet-
skega agenta v tej deželi."

RUSJA BI LAHKO BILA BOLJ KRŠČANSKA OD AMERIKE, PRAVI WALLACE

PEEKSVILLE, N. Y., 10.
aprila.—Bivši podpredsednik Ze-
dinjenih držav Henry A. Wal-
lace je včeraj izjavil, da bi So-
vjetska zveza lahko prekosila
Zedinjene države in bolj zvesto
sledila naukom Jezusa Kristusa.

V svojem velikonočnem govo-
ru je Wallace med ostalim rekel:
"Naša nevarnost je, ker bi
utegnila Rusija razviti večjo
možnost za razumevanje in
zdravljenje vseh trpljenj sveta,
kot pa bi mogli mi."

"V bratskem tekmovanju bi
želel videti, da bi Zedinjene dr-
žave pokazale svetu, kako daleč
lahko gre ena judo-krščanska
dežela."

NOBENIH IZGLEDOV ZA PORAVNAVO PRI CHRYSLERJU

DETROIT, 10. aprila.—Nočna
Pogajanja med predstavniki CIO
United Auto Workers unije in
Chrysler Corp. so se danes kon-
čala s totalnim neuspehom. Opa-
zovalci menijo, da poravnava v
sporu glede penzije ni v izgledu
najmanj za več dni. Pogajanja
bodo obnovljena jutri jutraj.

Jugoslovani odločno zavrgli predlog italijanskega zunanjega ministra za priklučitev Tržaškega ozemlja Italiji

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI PO AMERIKI

Joliet, Ill. — Jolietški polici-
sti so prav premeteno presene-
tili dva vlomilca. V zadnjih ted-
nih sta vlomila v domove štirih
groceristov, ko jih ni bilo doma.
Med temi je bil oropan tudi slo-
venski trgovec Mr. Frank Russ,
ki ima trgovino na Ruby St.,
živi pa z družino na 924 Kelly
Ave. Po preiskavi je policija
dognala, da so vlomili vedno v
domove, kjer je v telefonski
knjigi označena trgovčeva šte-
vilka in takoj spodaj pa števil-
ka njegove rezidence. Tatovi so
klicali te telefonske številke in
ko so dognali, da ni nobenega
doma, so takoj vlomili v hišo
dotičnega. Policija si je izmisli-
la prav premeteno past, da vlo-
milce vjame s sodelovanjem
groceristov. Na nedeljo proti
večeru sta prišla dva skrivna
policija v hišo grocerista Geo-
gea Plese, 1111 Catherine St.
Detektiva Nehaus in Frank
Škul sta šla na dom Johna
Rudmana, 912 Plainfield Rd., in
dva na dom Williama Vogrin.
Med tem časom so bili vsi tri
z družinami z doma. Na domu
Geo. Plese je telefon zvonil po
četrti, peti in sedmi uri, toda
policista sta mirno v temi čaka-
la in res kmalu zaslišita vlom v
okno v kleti, nakar sta prišla
tatova John Iori in Jack Mar-
shall, z ročno lučjo v sobo. Iori
je bil prvi in je kril žarnico z
roko, da ni premočno svetila; v
temi je opazil postavbo policista
Dona Boe in Sergeanta Thom-
as, ki sta mu zaklicala, naj sto-
ji in se poda. Ko pa je hotel
vzdigniti roko s samokresom,
sta ga obstrčila, da se je zvr-
nil nazaj v tovariša in tako
preprečil njemu zadeti policista.
Bežala sta nazaj v klet, kjer se
je Iori podal; izgubil bo najbrž
roko pod komolcem. Tovarišu
Marshallu se je posrečilo v temi
pobegniti toda so ga pozneje po-
brali v Chicagi. Oba sta bivaša
kaznjena. Iori je priznal, da
sta vlomila v štiri trgovine v
Jolietu.

—Umrla je Katherine Ver-
tin, stara 82 let. Doma je bila
iz Semic. Zapuša hčer Anne,
štiri sinove: William, Matthew
in George v Jolietu in Frank
v Blue Island, pet vnukov in
več nečakov in nečakinj. Pred
več leti ji je umrl mož Steve,
kakor tudi sin Steve ml., ki je
bil dolgoletni pomožni tajnik v
KSKJ uradu. Bila je članica
KSKJ in Kat. Borštarnice. —Na-
glo je umrla Mrs. Clara Blaess
Buchar, jako poznana vsem v
Jolietu in menda tudi po raznih
drugih krajih. Bila je sponzorica
slov. dijaku v pregnanstvu.

Bila je članica Družbe sv. Dru-
žine, SZZ in KSKJ. Zapuša
soproga Joeva, sina Walterja
Blaess, hčer Mrs. Marie Sto-
nich, tri vnuke in eno teto v
Evropi.

POSOLIJO MEHIKI

WASHINGTON, 10. aprila.—
Vladna Uvoznno-izvozna banka je
danes naznanila, da je odobrila
Mehiki posojilo v znesku \$2,740,-
000 za razvoj premogovnikov in
industrije jekla.

BEOGRAD, 9. aprila.—Jugoslovani so danes odgovorili
italijanskemu zunanjemu ministru grofu Sforzi, ki je vče-
raj v Milanu apeliral na zapadne sile, naj ne zavrzijo svoj
predlog iz leta 1948, da se Svobodno tržaško ozemlje pri-
ključi Italiji.

V odgovoru, ki je bil podan
v obliki poročila jugoslovanske
agencije Tanjug iz Rima, je
med ostalim rečeno, da Jugosla-
vija ne namerava kupiti prija-
teljstvo Italije ali pa katere ko-
li druge države po ceni svojih
legitimnih teritorialnih intere-
sov. Predlog grofa Sforze za
ureditev vprašanja Trsta je ju-
goslovanska agencija označila
za "blackmail", oduševstvo in
grožnje. Obenem je napadla tu-
di grofa Sforzo, ki da hinavsko
nudi prijateljstvo Jugoslaviji.

Zapadni opazovalci smatrajo
viharni odgovor Jugoslovancev
za zelo značilen predvsem, ker
so uporabljeni zelo ostri izrazi
in ker ponavadi Jugoslovani ča-
kajo po tri ali štiri dni predno
komentirajo izjave zunanjih dr-
žavnikov, ki se tičejo Jugosla-
vije. Toda komentar Jugoslova-
nov na govor italijanskega zu-
nanjega ministra je bil objavl-
jen že par ur po njegovem go-
voru.

Jugoslovani niso samo zav-
rgli zahtevo grofa Sforze za pri-
ključitev Svobodnega tržaške-
ga ozemlja Italiji, ampak so ob-
enem obnovili svoje zahteve, da
vsled zgodovinskih, etniških in
ekonomskih razlogov Trst pripa-
da Jugoslaviji.

V jugoslovanskem odgovoru
grofu Sforzi je med ostalim re-
čeno:

"V svojem govoru se je Sfor-
za oprl na stališče, da se lahko
to vprašanje reši, le če bi Ju-
goslavija v popolnosti sprejela
dobro znane iredentistične za-
hteve italijanskih šovinistov za
tistim ozemljem, ki soglasno z
mirovno pogodbo ni bilo izroč-
eno Italiji, ampak se nahaja pod
upravo jugoslovanske armade v
jugoslovanski zoni Svobodnega
ozemlja."

"Sforza je špekuliral tudi na
sovražni politiki Sovjetske zve-
ze napram Jugoslaviji in po-
zval sovjetsko vladno, naj podre
italijanske ekspanzionistične za-
hteve. Sforza je šel celo tako
daleč, da je to italijansko po-
nudbo označil za 'velikodušno
ponudbo', ki bi bila v interesu
Jugoslavije, če bi jo sprejela,
ker bi takšna rešitev odprla
pot k plodonosnemu in obsež-
nemu sodelovanju med obema de-
želama."

"Ni potrebno posebno pou-
darjati nesmiselnost argumen-
tov, ki jih je Sforza rabil v
svojem govoru... Sforza se ne
ozira na veliko krivico, ki je z
mirovno pogodbo bila storjena
Jugoslaviji, ne pa Italiji, ker
kljub ogromnim žrtvam s stra-
ni jugoslovanskega ljudstva so
precejšnja površja ozemlja z ju-
goslovanskim prebivalstvom
ostala pod tujo vladavino. Sploš-
no je znano, da je del ozemlja
jugoslovanske nacionalnosti pri-
šel pod Italijo."

"Res je, da Jugoslavija želi
živeti v miru in prijateljstvu z
vsemi državami, ki želijo žive-
ti z njo na osnovi medsebojne-
ga spoštovanja, neodvisnosti in

medsebojnih interesov. Potreb-
no je poudariti, da Jugoslavija
ne namerava v bodočnosti 'ku-
piti' prijateljstvo kogar koli
po ceni svojih legitimnih intere-
sov in potom nekaterih kon-
cesij, ki bi pomenile, da se je
odpovedala svojim teritorialnim
zahtevam in svoji nacionalnosti.
"Jugoslavija ne želi, niti ne
more sprejeti takšno ponudbo.
Tega ni storila v preteklosti in
ne bo storila v bodočnosti. Kot
izgleda, se ni Sforza ničesar
naučil iz preteklosti in ne more
razumeti, da njegova hipokrit-
ska ponudba prijateljstva in
njegove grožnje raznih kombi-
nacij ne morejo v Jugoslaviji
storiti vtis na nobenega."

"Prijateljstvo med narodi se
lahko doseže le s rešitvami, ki
slonijo na pravičnosti in med-
sebojnem razumevanju. Toda
Sforza je to spregledal, ne da
bi se zavedal, da Italije potre-
buje prijateljstvo Jugoslavije in
da se to prijateljstvo ne more
doseči z 'blackmailom' in celo
ne z oduševstvom."

"Sforza je pokazal, da itali-
janski vladajoči krogi prezira-
jo stvarnost in s svojim nepo-
mirljivim stališčem preprečuje
rešitev vprašanj, ki se nahajajo
med dvema državama."

Obsojen zaradi umora iz usmiljenja

ALLENTOWN, Pa.—10. aprila.—
Sodnik James F. Henninger
je danes obsodil na tri do šest
let zavora in \$500 globe 36 let
starega Harolda A. Mohra, ki je
8. marca ustrelil svojega neo-
zdravljivega brata, starega 55
let.

Mohr se je tekom obravnave
zagovarjal, da je ustrelil brata,
ker ga je slednji opetovano pro-
sil, naj ga reši neznoznega trp-
ljenja. Brat je bil popolnoma
slep. Zdravniki so potrdili, da je
bil vsled raka neozdravljivo bo-
lan.

Kot priče so nastopili tudi tri-
je bratje obsojenega Mohra, ki
so izjavili, da je tudi njih brat
večkrat prosil, naj mu končajo
življenje.

Mohr bi bil lahko obsojen na
kazen 12 let zapor in \$6,000
globe, toda porota, ki ga je zad-
nji teden spoznala za krivega, je
priporočila milostno obsodbo,
ker da je Mohr očitno "soču-
stven s svojim bratom."

KITAJSKI KOMUNISTI ZAJEZILI LAKOTO

HONG KONG, 10. aprila.—Ki-
tajski komunistična radio po-
staja je danes naznanila, da ob-
lasti uspešno pobijajo veliko la-
koto, ki je izbruhnila na nekatere
področjih. Soglasno s poro-
čilom so prizadetim prebivalcem
bile poslale velike količine žita.
Obenem je bilo naznanjeno, da
ima komunistična vlada dovolj
hrane na razpolago za prehrano
vseh 470,000,000 Kitajcev.

"ENAKOPRAVNOST" Po 22 letih na obisku v rojstni domovini

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
8231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
Henderson 1-5311 — Henderson 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

MNENJE ZNANEGA PROGRESIVCA O JUGOSLAVIJI

Bivši pomožni justični tajnik Zedinjenih držav in eden od voditeljev Progresivne stranke O. John Rogge, se nahaja v Jugoslaviji, kamor je prišel koncem preteklega meseca. Rogge se je pred tem kot član Svetovnega kongresa partizanov miru nahajal v Moskvi. Njegove izjave o Jugoslaviji, o njenem socializmu, njenem vodstvu in njenem položaju z ozirom na tekoči spor med Moskvo in Beogradom, so mnogi ameriški dnevniki objavili v popačeni obliki. Bolj natančno poročilo o mnenju Roggea smo prejeli od Jugoslovanskega informacijskega centra v New Yorku. Poročilo z dne 7. aprila se glasi:

V govoru, ki ga je imel v beograjski univerzi, kjer mu je bil podeljen naslov častnega doktorja prava, je O. John Rogge izjavil, da "Jugoslavija želi zgraditi socializem na svoj lastni način."

"Sovjetska zveza bi se ne smela vmešavati," je rekel Rogge. "Prenapetost, grožnje, strahovanja ali pa neenakopravno ravnanje z manjšimi državami s strani večjih predstavljajo grožnjo miru, pa naj to delajo Zedinjene države ali pa Sovjetska zveza. Če države želijo ohraniti trajni mir, bi morale spoštovati Carter Organizacije Združenih narodov, ki zagovarja razvoj prijateljskih odnosov med narodi, prijateljskih odnosov, ki slonijo na spoštovanju o enakopravnosti in samoodločbi ljudstev. Zedinjene države in Sovjetska zveza bi morali tekmovati ena z drugo za čast, da sta zagovornici malih držav, posebno onih, ki niso razvite."

Rogge je v nadaljevanju rekel, da bil ljudje ne smeli ustanoviti nov Meke ali pa nov Rim, naj bo to v Moskvi ali pa v Washingtonu. Tako Zedinjene države kot Sovjetska zveza bi morale priznati, da je za rešitev enega problema več rešitev. Vsaka država bo našla rešitev za svoje lastne probleme. To pomeni, da če Jugoslavija želi izgraditi socializem na svoj lastni način, bi se Sovjetska zveza ne smela vmešavati. Jugoslavija ima pravico na razvoj svojih naravnih virov in da si zagotovi svoj lastni socializem brez vmešavanja, bodisi s strani Sovjetske zveze ali pa Zedinjenih držav.

"Jugoslavija ima pravico, da je prijateljska napram obema. Ima pravico, da se z njo ravna kot z enakopravno državo. Dolžnost Sovjetske zveze in Zedinjenih držav je, da z njo tako ravnajo, ker ljudstvo in vlada takšne države kot je Jugoslavija, ki se nahaja med mlinskimi kolesi vzhoda in zapada, imajo težko nalogo in velike odgovornosti. Imajo nalogo, da industrializirajo deželo in to s tem, da se primejo, za jeziček svojih čevljev in se sami dvignejo v zrak, obenem pa imajo dolžnost, da ohranijo svojo neodvisnost. Ne smejo samo vztrajati pri pravicah Jugoslavije, da se industrializira na svoj lastni način, pač pa se morajo upreti diktatu in pritisku s katerega koli zunanega vira."

Rogge je več dni potoval po raznih krajih Jugoslavije in ga je med ostalim sprejel tudi maršal Tito. Rekel je, da je prišel v Jugoslavijo, ker je na lastne oči hotel videti, kaj se v njej dogaja.

"Dali ste mi občutek, da ste se lotili dela obnove in industrializacije dežele z istim partizanskim pogumom, s katerim ste se borili v vojni. Komunisti v ostalih državah so mogli videti ta partizanski pogum pred letom 1948. Jaz ga vidim še vedno," je izjavil Rogge.

Bivši ameriški pomožni justični tajnik je obenem opomnil, da Jugoslavija potrebuje nekaj pomoči, da bi lahko izvedla industrializacijo. Pristavil je, da so Zedinjene države v stanju nuditi ji takšno pomoč od svojih presežkov.

"Svetoval bi, da se te presežke uporabi za tovarne in opremo v nerazvitih deželah, kakor sta Jugoslavija in nova Kitajska." Dalje je Rogge dejal, da bi se države lahko učile ena od druge in da bi se Amerika lahko od takšne države kot je Jugoslavije, naučila, kako naj se odpravi predsodke napram manjšinam in ženam.

"Gledam v bodočnost, ko bodo vsa ljudstva v Združenih narodih kot enakopravni partnerji v miru gradila svet, ki ga naše roke lahko ustvarijo," je rekel Rogge.

Na popoldanski konferenci s časnikarji, katere se je udeležil tudi znani bivši član angleškega parlamenta Koni Zilliacus, pa je Rogge rekel, da je njegova naloga, da omili napetost, ki danes vlada na svetu. Med ostalim je rekel:

"Pri podpiranju Jugoslavije jaz ne napadam Sovjetske zveze, zgolj zato, da je napadam, ampak ker resnično mislim, da pri tem vprašanju nima prav."

Milan Medvešek

Na Golniku v sanatoriju za jetične so nas izredno prijazno sprejeli. Načelnik tega zveznega zdravstvenega instituta je dr. Tomaž Furlan, njegov prvi asistent pa dr. Stanko Krstić. Oba sta še prilično mlada. Dr. Furlan je znan kot eden prvih kirurgov za operacije na pljučih. On se izredno zanima za ameriške Slovence in je na podlagi Kuhljevih poročil napisal v slovenskem časopisu že nekaj člankov o ameriških Slovencih.

Dr. Furlan in dr. Krstić sta nam razkazala ta veliki, moderni sanatorij, v katerem se bori mnogo bolnikov za življenje. Vodila sta nas od dvorane do dvorane, od operacijske sobe do jedilnice in velikanske kuhinje. Ogleдали smo si tudi Roentgenske aparate, katere so nabavili za ta zavod ameriški in kanadski Slovenci. Zdravniki so zelo veseli teh aparatov in jih ne morejo prehvaliti. Dr. Furlan nam je tudi pravil, da ta sanatorij dobiva streptomicin od zvezne vlade, zato je bilo oddano to zdravilo, ki ga je nabavil SANS, raznim drugim bolnišnicam po Sloveniji. Medtem ko ima ta sanatorij streptomicin za svoje potrebe, pa ga primanjkuje drugim bolnišnicam po Sloveniji.

V Jugoslaviji že od nekdaj tuberkuloza terja mnogo žrtev. Prva leta po vojni je podleglo mnogo ljudi. Trpljenje, podhranjenost, prezebanje je najboljše hrana za to strašno morilko. In trpljenja, podhranjenosti, strahu, mraza in fizičnih muk je ta ubogi slovenski odnosno jugoslovanski narod prenesel več kot preveč. Stotisoči so pomrli v strahotnih nemških koncentracijskih taboriščih, ostali pa so prišli vsi izmučeni in bolni domov. Posledice tega trpljenja bo ta narod občutil še precej časa. Jugoslovanske oblasti si sicer zelo prizadevajo, da to morilko zaježijo. Statistika kaže, da so dosegli mnogo uspehov, da je umrljivost za tuberkulozo močno padla v zadnjih

Ko so ga časnikarji vprašali, če misli, da je kakšen način, da bi se rešilo sedanjí spor med Sovjetsko zvezo in Jugoslavijo, je Rogge izjavil, da ne ve za noben način, da le upa, da bodo ljudje, ki ta problem proučujejo odprto povedali svoje mnenje. Pristavil je, da bo mogoče pritisk javnosti pomagal, da se ta problem reši.

V tej zadevi mislim, da ima Jugoslavija prav. To bom vedno govoril."

Dalje je Rogge odgovoril na vprašanje, če bi po njegovem mnenju Svetovni odbor partizanov miru in na splošno stvar miru trpela zaradi diskriminatornih dejanj Sovjetske zveze in dežel Kominforme proti Jugoslaviji. V zvezi s tem je rekel, da so po njegovem prepričanju takšne akcije proti Jugoslaviji bile napačne, ker da je videl, da tudi Jugoslavija deluje za mir in bi bilo napačno, da se jugoslovanskega predstavnika izključi iz organizacije.

V zvezi z vprašanjem, če je tekom svojega potovanja po Jugoslaviji dobil vtis, da se je Jugoslavija resnično in popolnoma posvetila miroljubni socialistični izgradnji, ki bi izključila možnost, da bi ogrožala svoje sosesde, je Rogge odgovoril:

"Nikoli nisem mislil, da Jugoslavija ogroža svoje sosesde. Vedno sem smatral, da so trditve, da Jugoslavija pripravlja napad na Sovjetsko zvezo, smešne. Ko sem potoval in si ogledal poslopja in tovarne v Jugoslaviji, kakšne so na primer v Zenici in Jablanici, sem lahko videl, da ljudstvo in vlada te dežele snujejo metode za reševanje svojih problemov na svoj lastni način za dobro ljudstva in mislim tudi, da svoje delo dobro vršijo."

Rogge je dalje podal izjave o obravnava proti Rajku in Kostovu, končno pa je v zaključku izjavil, da bi se Jugoslaviji moralo nuditi pomoč za industrializacijo in da bi se moralo ustanoviti agencijo za pomoč nerazvitim državam, posebno Jugoslaviji in novi Kitajski. Takšna agencija bi bila del organizacije Združenih narodov. Izjavil je, da je bistvena razlika med Marshallovim planom za pomoč evropskim državam in takšno finančno pomočjo, ki jo Jugoslavija prejema v obliki posojil. Izrazil je tudi svoje zadovoljstvo, ker je po njegovem prepričanju Jugoslavija pokazala, da namerava rešiti svoje probleme na svoj lastni način in bi se ji vsled tega moralo dati pomoč brez vsakih političnih pogojev.

letih, na drugi strani pa sem razvidel z nekega grafikona, da se je lansko leto zopet za spoznanje dvignila, kar je nedvomno vzrok silni napor, skozi katerega gre danes ta narod.

Poslovili smo se od uprave Golnika in se odpeljali proti Ljubljani. Tisti dan je bil naš program zelo obsežen. Kar naprej iz ene ustanove v drugo, pogovor za pogovorom, proučevanje tega in onega. Moj stari prijatelj Previc iz "Bele doline" je zadnjič zahteval odgovora, če vsa bila s Kuhljen v Jugoslaviji samo za "good time", toda v resnici sem bil že tako izmučen od potovanja, proučevanja jugoslovanskih razmer, neprenehnih pogovorov in srečavanj z vsakovrstnimi ljudmi, da trenutno sploh nisem mogel več zbrati svojih misli in sem kar naprej nervozno kadil jugoslovanske cigarete.

Z Golnika smo se napotili v tovarno Litostroja. Povem vam samo to, da je tovarna nekaj več kot "edinstvena", kakor se radi izražajo Slovenci v domovini. Tako moderne, velike tovarne bi morali dolgo časa iskati po Ameriki, predno bi jo našli. Nisem se mogel načuditi tej tovarni! Tam, kjer je še pred nekaj leti, pred tremi, bila pustinja, pesek in luže, se danes dvigajo ogromna tovarniška poslopja v njih pa najmodernejši stroji, kateri izdelujejo hidravlične stroje, v prvi vrsti ogromne turbine, mačke za žerjave, polnojarmenike za lesno industrijo in razne druge stroje na tem področju. O tej tovarni smo že veliko čitali v Prosveti, zato jo ne bom opisoval v podrobnosti, marveč rečem samo to, da sem kar zijal od začudenja, ko sem si jo ogledoval. Ko vidiš take rezultate kolektivnega dela kot je Litostroj, potem prideš do prepričanja, da bo ta narod uspel.

Opazoval sem tudi delavce in se z njimi pogovarjal. Pri strojih se prav tako hitro in spretno obračajo kot ameriški strojni delavci. Brez dvoma imamo

tudi v Ameriki tako moderne tovarne, toda jaz je nisem še nikdar nobene videl, ki bi sličila Litostroju, dasiravno sem pustil mnogo let v ameriških tovarnah. Ta tovarna je, v resnici jugoslovanski čudež!

V okolici Litostroja pa so cela naselja modernih stanovanjskih hiš. V Litostroju pa sem prvič zvedel, da v njem delajo na prisilnem delu tudi ljudje, ki se niso hoteli prostovoljno vključiti v delo za izgradnjo industrije.

Čas je hitro tekel. Morali smo se posloviti. V Litostroju smo bili še enkrat po tem obisku. Naj omenim, da ni bilo tako lahko priti v jugoslovanske tovarne. Morate imeti posebno dovoljenje, drugače vas ne pustijo notri. Temu se ni čuditi, kajti na to deželico, prežeto z ambicijami, da se osamosvoji in sama odloča o svoji usodi, danes sovražniki preže od vseh strani in jo skušajo za vsako ceno uničiti.

Po obisku v Litostroju smo izvedeli, da nas tisti večer želi sprejeti Predsednik Ljudske republike Slovenije Miha Marinko. Miha Marinko gori ali dahi, jaz sem bil že tako zbit, da bi

se najraje vlegel in pošteno naspal, namesto tega pa se je bilo treba obriti in osvežiti ter iti na sprejem.

Ko sem stopal po številnih stopnjicah v palači predsedstva LR Slovenije, mi je bilo zopet tesno pri srcu in premišljal sem, ali bo pri sprejemu kdo, ki ga že od prej poznam. S Kuhljem sva stopala naprej. Nenadoma smo se znašli v predsobi, kjer je na nas čakala skupina mož. Ze sem zagledal moža s črno brado — bil je moj stari prijatelj, akademski slikar Božidar Jakac, s katerim sva pred mnogimi leti v Clevelandu skupaj dekleta "plavšala!"

Led je bil prebit. Z Božidarjem sem spregovoril komaj nekaj besed in predstavil se mi je minister Ivan Regent, "O, vi ste Regent! Dobro vas poznam!" Sem vzkliznil. Nato sem mu pojasnil, da mi je naš stari Etbin Kristan veliko pripovedoval o njemu, ko se je pričel (Regent) pred mnogimi leti udeleževati v delavskem pokretu in kulturi v Trstu.

Tako sem se počutil takoj domačega v tej "visoki" družbi. Predsednika Marinka sem takoj spoznal. Lep mož, srednje postave in srednjih let, bivši trboveljski rudar, ki načeluje prvi slovenske republiki!

(Dalje prihodnjič)

UREDNIKOVA POŠTA

RAZPRAVA O ORGANIZACIJI SANS

Chicago, Ill. — Skromen je oklic za 4. redno konvencijo organizacije napredno orientiranih ameriških Slovencev, to je Slovenski ameriški narodni svet, katerega je objavil njen tajnik Mirko Kuhl. Naznanilo je naslovljeno na podružnice SANSa in na one organizacije, katere so v smislu zadnjega zbora upravičene do zastopstva na konvenciji, katere se bo vršila 27. in 28. maja v Clevelandu, Ohio. Poziva se tudi podružnice SANSa, organizacije in članstvo, da razpravljajo, kako postaviti organizacijo SANS na trdnjšo podlago ter jo osposobiti tako, da bi najbolje služila ameriškim Slovincem.

Pozivu se je od sedaj odzval urednik Proletarca, kateri je bil do zadnje konvencije član eksekutivnega odbora SANSa. Po dal nam je pregled sličnih organizacij v preteklosti. On tudi na SANS gleda skozi zelo črna očala, češ, dovršil je svoje naloge in naj gre za drugimi enakimi organizacijami v zaslužen pokoj.

Vidi se mi potrebno, da organizacijo pogledamo od vseh strani ter preiščemo vsa pota. Mogoče bo pa med njimi prava, katere nas bo vodila do cilja, s katerim bomo ohranili organizacijo. Da je organizacija kot je SANS potrebna ameriškim Slovincem, o tem ni dvoma, saj je kar spontano zavriščalo, kot še nikdar prej v zgodovini naših naselencev, ko je bilo sklicano prvo zborovanje. Odpadle so vse meje naših prepričanj, vsi predsodki, kateri so nas razdvajali leta in leta. Sploh bili smo samo Slovenci in nič drugega ne!

Ko včasih o tem razmišljam, si mislim, da ni bila težava organizirati partizane. Samo čut, da si sin ali hči naroda, ti velevala, da doprineseš vse za skupnost. Ta čut je bil takrat tako močan med nami, kot še nikdar poprej. V tej atmosferi se je rodila organizacija Slovenski ameriški narodni svet. Vse, kar je bilo izven tega narodnega vala, se je čudilo, kako je nenedoma mogoče, da se družijo verni katolici z brezverskim socialistom, katerega so razni duhovniki leta in leta obkladali z najgršimi imeni ter ga dolžili, da trga iz src naših naseljen-

cev najdražjo svetinjo — vero v Boga.

Spominjam se tistega jutra, ko sem prišel v Slovenski narodni dom v Clevelandu. Kako je vrelo med naprednjaki! Joj, z molitvijo bomo začeli! Na vsak način so to hoteli prepričati. Rekel sem jim, molitve se fantje nič ne bojte ter si ne belite glave radi nje, glejte da bomo dobili v roke organizacijo. Ta bo šela, ko bo molitev že pozabljena.

Potek zborovanja samega ni marsikateremu med nami ugaljal, vendar se je iz njega rodila organizacija, katere je bila v svojem začetku res predstavnik vseh ameriških Slovencev. Ali to ni trajalo dolgo. Dogodki v stari domovini so silno vplivali na razvoj te organizacije.

Preko Rima je katoliška struja dobivala dobre informacije o razmerah v Jugoslaviji, medtem ko smo mi taval v temi in jadrali z našo narodno barko v varni pristan. Spominjam se po tem zborovanju prvega sestanka vseh odborov SANSa, ki se je vršil v Sharmar hotelu v Chicagu. Zborovalcem je katoliška skupina z Josephom Zalarjem na čelu predložila resolucijo, da ameriški Slovenci ne obsojajo nobenih dejanj v Sloveniji ter smatrajo vse za dobre Slovence.

Majhna skupina nas je bila, kateri smo imeli pogum nasprotovati tej resoluciji ter smo delovali, naj se izvoli odbor, kateri naj predela resolucijo. Med odmorom je prišel k meni župnik Vodusek ter potožil, kakšne težave je imel, predno je pričel jolietško grupo, da ni predložila zborovalcem veliko ostrejšo resolucijo. Nedvomno bi resolucija dolžila partizane vseh grozot, ki jih je istčasno pripisoval njim Vatikan.

Polagoma so se dvignili zastori in videli smo pravo sliko, kar je povzročilo, da je pričelo od organizacije odpadati vse, kar ni spadalo v njo. Pričele so se tožbe in ovadbe, da smo skupina komunistov, kar je pripomoglo da smo v državnem departmentu bili uvrščeni med subverzivne organizacije.

Zadnje jesen je preteklo 47 let, odkar sem prišel v to deželico, star komaj 16 let. Zadnjih 40 let sem se zanimal za radikalno gibanje v tej deželi, a h komunistični stranki nisem ni-

kdar spadal. Da sem rojen Slovenec, ni moja krivda, kot državljan pa si prisvajam enako pravico kot je imajo v tej deželi Angleži, Irči, Italijani, Nemci in drugi narodi. Ponosen sem na narod, iz katerega izhajam. Mislim, da kot narodna skupina imamo tudi Slovenci pravico do svoje narodne organizacije! Čudim se, da se med nami najdejo ljudje, ki so padli tako nizko, da blatijo pri državnih oblastih našo organizacijo. Mi bi morali biti ponosni na njo in vsi k njej spadati ter gledati, da jo izboljšamo, na prihodnjem zboru pa iztrebimo iz nje vse, kar ne spada v njo!

Zelo zmotno je mnenje tistih, ki mislijo, da smo že vse dovršili. Čas bo prinašal nove naloge, katerih ne bo mogoče izvršiti brez dobre organizacije. Radi tega je potrebno, da o tem razpravljamo pred zborom z namenom, da bomo organizacijo obdržali, ji dali nove smernice ter jo osposobili, da nam bo še nadalje vršila naloge, katere ji pripadajo.

Frank Alesh, član eksekutive.

Koncert Zarje

Zarja poje ... V pomladi kot v jeseni, vsako leto. Sedaj imamo pomlad v naravi in Zarja bo zopet stopila na plan s svojim spomladanskim koncertom, s katerimi vas skušamo razveseliti in za par ur osrečiti z izbranimi pesmicami.

Na naših koncertih zelo radi prepevamo partizanske pesmi. Tudi na našem programu v nedeljo jih bomo imeli nekaj najnovejših. V drugi polovici programa pa bo dominirala Josephina Klun, ki nam bo podala v solo petju lepo število pesmi. Prepričan sem, da njenega nastopa ne bomo kmalu pozabili. Dobrodošla v naši sredini, Josephine! Naj ti bo bivanje med nami prijetno in upam, da bo odnesla od tu lepe spomine ter nove moči in spodbudo za nadaljevanje tvoje plemenite misije!

Koncert se bo vršil v nedeljo 16. aprila ob 3:30 popoldne v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

Prijateljem pevskega zbora "Zarja" kličem: posetite naš koncert v velikem številu. Članom drugih pevskih zborov in dramskih društev pa obljubljam, da bomo v zameno tudi mi obiskali njihove prireditve. Na veselo svidenje v nedeljo!

Frank Kokal

RAKETA, KI JE DOSEGLA VIŠINO 149 KILOMETROV

Nedavno so v Zedinjenih državah (Nova Mehika) v zvezi z raziskovanjem v najvišjih zračnih plasteh odstrelili veliko raketo, ki se je na svoji poti v atmosfero dvignila do višine 148-600 metrov. Raketa je dosegla velikansko brzino 5.311 kilometrov na uro, to je petkratna brzina na topovske granate. Približno 60 kilometrov od kraja odstrelitve je raketa spet padla na zemljo.

Prehitra voznja na ulicah je lansko leto vzela življenje 10.000 možem, ženskam in otrokom.

Moški vozniki so lansko leto povzročili več kot 90 odstotkov vseh avtnih nesreč v Zedinjenih državah.

Nekaj mojih spominov

Piše John Lokar, Št.

(Nadaljevanje)

Tako sem povedal tovarišu Janezu Planinšku. Pa sva začela klepetati, da jeseni svetniki ne morejo ničesar pomagati in da morava z lastnimi rokami trdo delati, če hočeva jesti, ali pa zapuati v dobro srce živih ljudi. Šla sva naprej. V Radovljici sva zopet nekaj naprosila za jesti, zraven pa sva dobila tudi par krajcarjev. Vse vasi ne bom opisoval, ker bi zelo prevel prostora, pa tudi nekatere ne želim pozabiti. Tu pa tam sva se kje ustavila, malo počivala, zataknila za klobok spomladanske rožice in ko sva sedela v senci pod drevesom, nalahko zapela:

"Jaz pa pojdem na Gorenjsko ..."

Ali pa:

"Kam bova vandrata, vandrata moj ..."

Končno sva prišla tudi v Kranjsko goro, blizu koroške meje. Izprosilasva si prav dober in okusno kosilo, pa tudi 11 krajcarjev. Tistih par kronič sva še vedno tiščala v svojih žepih za hudo silo.

S Kranjske gore sva šla naprej čez koroške hribe, kjer je bilo treba nemško govoriti. Meni je prav prišlo, ker sem bil prej uslužben pri tisti Nemci v Ljubljani in sem za silo govoril, da sem lahko prošil za

Two of a Kind

Young men as well as young women today look forward to a career in nursing. In Chicago's great medical center the white-coated figures of men students are a familiar sight as they share recreation as well as classroom hours with the girls.

A recent merger of the Cook County School of Nursing with the University of Illinois makes this the largest center for nursing education in the United States—if not the world. What this merger means will lead to a new course which will lead to a Bachelor of Science degree from the university and a diploma in nursing from the school. There is also the regular three year course in nursing.

A unique training ground is provided by Cook County Hospital. This great institution has 3,400 beds, and the student in a three year course has the opportunity to observe most of the cases contained in them.

But nursing is not all work. In the modern residence across the way there is home life with plenty of fun in it, and time for hobbies too. Classes convene in March and September.

ANTON INGOLIČ:

MLADA LETA

POVEST

(Nadaljevanje)

Vsa se je izpremenila. Njen novi obraz je bil še bolj koščan in ves rumen. Prav grda je bila. Oči je imela raztrgane, telo pa nakaženo. Ko ga je zagledala, se je skrila za vrata in neotlačljivo jokala.

Gospodinja, pri kateri je stanovala, je dejala, da bi bilo najbolje, ko bi šla Jerica k zdravniku, bogve kaj je vse počenjala, da se ni opazila njena nosečnost, na poleg tega je tako slabotna.

Tudi Tine ji je prigovarjal. Jerica se je branila, a končno je

KATASTROFA NA PLANETIH MARSU, JUPITRU IN SATURNU

Poročano je že bilo o velikanski sončni pegi, ki se je pojavila na površini Sonca in o kateri so znanstveniki mnenja, da bo vplivala na vremenske razmere na zemlji.

Nova astronomska poročila govorijo tudi o katastrofalnih eksplozijah na planetih Marsu, Jupitru in Saturnu, ki so jih observatoriji zaznali pred dobrim mesecem.

Japonski observatorij je prvi sporočil, da so s teleskopi videli velike oblake prahu ali vulkanskega dima na Marsu. Ti oblaki imajo premer kakih 1.000 kilometrov.

Pojavi na Saturnu in Jupitru so bili bolj slikoviti in večjega obsega. Saturn je izgubil del enega izmed obročev, kar je verjetno povzročilo velike peščene viharje na njegovi površini. Neređe na Jupitru so opazovali že dobri dve leti. Med drugim gre za velike ognjeniške izbruhe na

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

JOHN OBLAK
1146 East 61st St. HE 1-2730

ZAVAROVALNINO

proti

ognju, tatvini, avtomobilskim nesrečam, itd.

preskrbi

Janko N. Rogelj

6208 SCHADE AVE.

Pokličite:

ENDicott 1-0718

ali dva meseca prej ali pozneje, so mu dejali. Ko bi ne imel skrajšane vojaške dobe, bi ga dobil, tako je pa vse zaman. Lepo, lepo ga prosi, naj skrbi za njegovo ubogo, ljubo Jerico. Vse mu bo povrnil.

Kar se je še pred tedni zgodilo, je postalo Tinetu tako neskončno daleč. Ves je bil pretresen. Jerico je imel že od nekdaj zelo rad. Že kot majhen deček jo je vedno vodil s seboj in se igral z njo.

Tudi Marta je bila vsa izpremenjena. Spomnila se je svojega časa, ure in ure je postajala ob oknu.

Nekaj je vstajalo v njej k novemu življenju.

Tine pa je spet odšel domov in skušal doseči, da bi vendar Jerico sprejeli.

Prva se je vdala mati.

Že tedaj, ko je pred tednom dobila Jeričino in Ivanovo pismo, je sklenila, da ji piše, naj pride. Saj je vendar njen otrok in tudi njej bi se bilo tako zgodilo, ko

peska. Če omenjenega dela ni več opaziti, pomeni, da so ogromne množine peska (kakih 750 tisoč kubičnih milj) začele padati na površino planeta in strahovitih peščenih viharjih.

Na Jupitru so že pred leti opazili zelo rdeč madež, ki je kakih 50.000 kilometrov dolg in ki se razprostira prav po ekvatorju. Ta madež, ki so ga prvič zagledali leta 1851, se je pomikal z enega dela planeta na drugi. Zadnja leta pa so s teleskopi dognali, da se je ta "madež" ustalil in se ne premika več. Pred letom pa je prišlo do novih "motenj," do nekake borbe med rdečimi in belimi področji. Tako imehovana "tropična motnja" je po dolgih letih mirovanja zopet postala "aktivna."

Pri tem opazovanju pa so v observatorijir dognali, da je na "belem" področju prišlo do silnega izbruha. Ta vulkanični izbruh je dvignil oblak dima in prahu, ki je zajel površino kakih 18 milijonov kvadratnih kilometrov. Avgusta 1948 pa se je nenadoma tudi na ekvatorju Jupitra pojavil ogromen oblak dima.

Ko je Jupiter leta 1949 zopet prišel v ugodno lego za opazovanje, je bila borba med rdečimi in belimi področji še vedno vidna. Jupiter je sedaj za Soncem in ga zato ni mogoče videti. Čez nekaj mesecev, ko bo zopet viden kot jutranja zvezda, bodo astronomi nadaljevali z raziskovanji.

AMERIŠKA IN EVROPSKA OZNAČBA MER

Pri čevljih je razlika v označbi 32½ do 33 točk, ki jih je treba odšteti od evropske mere, bodisi pri moških ali pri ženskih čevljih.

Na primer: če vam pišejo,

Pri moških oblekah pa se začenja v Evropi z št. 42, kar je v Ameriki 33; 44 je 34; 46 je 36; 48 je 38; 50 je 39; 52 je 41; 54 je 43 in 56 je 44. (Se vrtil med 10 in 11 točk razlike.)

* Moške srajce: št. 35 je ameriško 13 in pol; 36 je 14; 37 je 14 in pol; 38 je 15; 39 je 15 in pol; 40 je 15½; 41 je 16; 42 je 16 in pol in 43 je 17.

* 97 odstotkov vseh avtomobilistov, ki so bili v avtnih ne-zgodah lansko leto, je imelo najmanj eno-letno izkušnjo v vožnji.

V vsaki slovenski družini, ki se zanima za napredek in razvoj Slovencev, bi morala dohajati

Enakopravnost

Zanimivo in podučno čtivo

priljubljene povesti

N. J. Popovic, Inc.

IMA ZASTOPSTVO

Chrysler - Plymouth avtov

PRODAJA NAJNOVEJŠE 1950 IZDELKE KOT TUDI RABLJENE AVTE

V zalogi ima razne dele in potrebščine za avte ter izvršuje razna popravila po tovarniško izurjenih mehanikih.

8116 LORAIN AVE. ME 1-7200

NICK POPOVIC, predsednik

čudno, da ji je zadnji mesec tako hudo.

Počasi je stopala proti Potočju. Zdaj pa zdaj je obstala in se naslonila ob brzojavni drog.

Hvala Bogu, da ni nikogar, ki bi jo videl.

Sicer pa, saj je vseeno, samo da bi prišla domov!

Domov! Domov!

Kaj bo dejala mati? Kako naj ji pogleda v oči? Kaj naj ji reče? In oče? Ali ne bo vzdignil roke in zamahnil?

O, naj zamahne, naj, saj je za zdravnika, saj to je vendar služila!

Samo, da bo doma!

Doma! Doma!

Tisti popoldan je Tonček izgotavljal pomočniško delo, pisalno mizo iz hrastovine. V soboto jo odpeljejo v Maribor in v nedeljo pojde k izkušnji. In potem bo prost!

Že drugi teden pa odide! O, on ne ostane doma, kjer ga oče od jutra do večera zmerja in ga je še pred dnevi udaril s kosom deske, dasi mu bo kmalu že de-

vetnajst let in bo v nedeljo pomočnik. Ali je on kriv, če ga mizarstvo ne veseli, najmanj pa doma, kjer nima nobene prostosti. Če gre v nedeljo ali kdaj zvečer k Drenovemu Vinku, da bi kaj delala, pa ni potem ves teden miru. Zato pojde rajši v železniško delavnico v Maribor. Jeseni bi ga vzeli. Dotlej si pa dobi drugo delo.

V mraku ga je poklicala mati, naj gre z Lojzom doli k Robniku po voz, da bodo drugo jutro že zgodaj lahko naložili pohištvo.

Pri Robnikovich ni bilo nikogar doma.

Tonček in Lojz sta vlekla velik voz izpod kolarnice.

Tedaj je Lojz zagledal tik hlevskih vrat velik zavitek električne žice.

"Glej, to bi bilo zate! Vzemil je nekaj metrov!"

Tonček je takoj spustil oje in pristopil k vratom. Na klinu je visel sveženj ovite žice, nekaj korakov stran pa je stal na vozičku majhen elektromotor.

FERDO GODINA:

BELE TULPIKE

ROMAN

(Roman je bil spisan leta 1941)

(Nadaljevanje)

Mati je postavila moj stol na tisto stran, kamor je visela miša. Tako se je mast v skledi cedila k meni. Pri krožniku sem imel prtiček. Tega mi je mati vedno pripravila, odkar sem bil posvečen.

"Ne bom več, mati," sem dejal in odložil žlico.

Pogledala me je, kakor da me ne bi razumela. Ko sem bil mlajši, je pokazala s prstom v skledo in mi zapovedala: "Jej." Takrat sem pobral žlico in molče jedel jabolk. Njen pogled je zdaj neizprosnejši, še bolj trd.

Pri Matajičevih je lajal pes. Lajal je zamolklo, počasi. Nekdo je na drvtanu cepil drva. Dvakrat, trikrat je zasekal, nato pa je bilo slišati, kako meče polena na kup. Po cesti mimo hiše so ropotala kola. Trudno sem gledal skozi odprto okno. Neka ženska je nesla na glavi košaro jabolk. Zvitek je imela pod košaro in z eno roko je segala gor do ročaja.

"Se Štefu moram dati obed," je rekla mati tiho.

"Kateri Štef je pri nas?" sem jo vprašal in stopil k oknu. Nekaj vejic trsja je ležalo po tleh od bratve.

"Horvatov. Z drvmi ima opravka že od jutra." Odprla je vrata in nesla posodo v kuhinjo. Z obema rokama je držala posodo in sklonjena šla v kuhinjo. Prijetno je bilo doma. Jesen je bila topla, suha. Bog je blagoslovil te ljudi, ki so trpeli vročino in žejo. Povsod se čuti dobrohotna roka Gospodova, ki je nasitila vse, kar se giblje in živi. En sam praznik je jesenski čas, vse tja do snega. Nič ne škali te sreče.

Zrez skozi golo brajdo dol na cesto. Kdor koli gre mimo, dvigne visoko klobuk. Malih otrok že ne poznam več. Po štirje gredo mimo, držijo se za roke in glasno govorijo vse vprek. Ko pridejo do okna, pretgajo

s pogovorom. Najstarejši se glasno poklanja, mali pa za njim drobijo: "Jezus Kristus!" in komaj dvigajo kape s kratkimi rokavi. Potem šepetajo med seboj.

Sedel sem za mizo. Govoril bi rad z materjo. Nekaj bi se rad pogovoril z njo, kajti v Turnišče sem ni mudilo kakor prej. Nje čase v Lendavo. Mati pa je bila tiha in molčeča kakor prej. Nje čase.

Spet me je prijel spanec. Ta mir me je uspaval. Zdelo se mi je, da me stene božajo. Zrak je bil opojen, da se nisem mogel vzdržati.

Slišal sem še, kako je mati zvala Štefa h kosilu.

Štef ni prišel iz hleva. V hlev je spravljala mati vsako zimo drva, odkar ni mogla več imeti pri hiši krav. Čemu bi ji bile krave? Ona vsega ne more opraviti, če pa vzame koga k hiši, ni nikoli miru. Jaz sem ji dal vedno toliko denarja, da je najpotrebnejše stvari kupila. Kupila je mleko, sladkor, včasih kavo in še druge stvari, brez katerih hiša ne more biti. Prav tako sem ji v Lendavi poravnal ves davek, da je živela res brez skrbi.

Dolgo je bila med nama borba zavoljo krav. Ni in ni hotela prodati živine. Spoznala je, da ne zmaguje vsega, toda ne, krav ne bo prodala. Bil sem takrat doma, ko je kupec prišel po živino. Bil je neki Odrančaj, nizek, suh človek. Brke je imel dolge, obraz dobrodušno kmečki. Gladil je živino, ko jo je plačal in je bila njegova, tipal jo je po glavah in hrbtih. Videlo se mu je, da ravna z živino kot s človekom. To je mater nekoliko potolažilo, da se je vdala v to.

"Mesarju jih ne boste prodali?" je vprašala človeka in stala na pragu praznega bleva. Na glasu se ji je poznalo, da ji je težko.

"Ne, ne," je dejal Odrančaj in zvezal krave skupaj. "Te bom obdržal za sebe. Dobro blago je, čeprav malo predrago."

Krave so šle poslednjikrat z našega dvorišča. Mahale so z repi, stopale so ljubko kakor vedno in še jaz nisem mogel verjeti, da jih res ne bo več nazaj.

Mati je zaprla hlev, obrnila kljuko, šla v kuhinjo, jaz pa se tistega dne nisem dolgo zamudil doma. Hlev je ostal prazen vse do jeseni. Ko pa je prišla zima, je spravila mati s Štefom drva na pod. Od takrat so vsa leta v hlevu od poda do tramov oslice drv.

Mati v kuhinji nekaj pere. Najbrž posodo. Štefa pa le ni iz hleva. Sliši se kako nalaga polena na oslico.

Nepremično stojim pri oknu in zrem dol na pot. Štef je nekaj let starejši od mene. Nekoč sva skupaj hodila v šolo.

Mati je pustila v kuhinji pranje. Šla je na prag in poklicala Štefa.

"Ne boš šel? Vidiš, da te utegnem čakati z obedom," je govorila mati in na glasu se ji je poznalo, da je nejevoljna.

"Ah, s tem človekom je vedno križ," si je govorila in šla v kuhinjo. Videl sem jo, kako je čez nekaj časa nesla krožnike čez dvorišče v hlev. Štef ne mara zaradi mene v hišo. Od nekdaj je sramežljiv.

Čeprav me je mučil spanec, ne bi rad doma zaspal. Noči v Turnišču so bile dolge, gluhe in mučne. Vse nočne ure se ni v polju, kamor je gledalo moje okno, premaknilo ničesar. Šel sem iz sobe in stopil na stopnice. List se je spustil s starega trsa. Nekdo v vasi je pel. Sonce je blede sijalo, da so se sence pod brajdo komaj poznale. Trava je ležala na zemlji, rjava je bila in na nekaterih mestih suha.

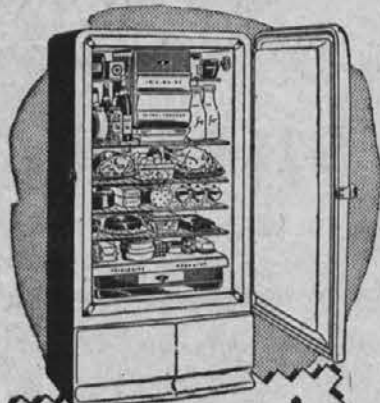
V hlevu sta mati in Štef govorila. Mati ga je s prijetno resnostjo oštevala. Štef pa je od časa do časa kaj zabundal. Šel sem v hlev.

Štef je sedel na polnih, in ko sem vstopil na prag, me je

POHISTVO NAPRODAJ
2-komadni set za družabno sobo, v zelo dobrem stanju. Modre barve Pullman tapetirano.

Za podrobnosti pokličite
EXpress 1-6718

see it!

Compare it!
Frigidaire
"Master"
refrigerator
Four sizes 6, 7, 9, 11 cu. ft.

6 cubic feet \$194.75, now 169.95
7 cubic feet \$249.75, now 189.95
9 cubic feet \$289.75, now 219.95
11 cubic feet \$314.75, now 249.95

Norwood Appliance & Furniture
6202 ST. CLAIR AVE.
John Susnik

pogledal s škilastimi očmi in se sklonil nad krožnik, prijel vilice in jih zapičil v žgance.

V hlevu je dišalo po lesu. Vrbe in jelše so imele prijeten duh. Sedel sem na odrezan hlod, ki je ležal ob steni. Objel sem si koleno. Rad bi se pogovarjal s Štefom. Toda čutil sem, da Štef tega ne mara. Kje so časi, ko smo skakali po travi na dvorišču, plezali po drevju in si čez plot kazali jezike. Štef je bil že od nekdaj počasen, trd in redkobeseden. Grobe poteze v licu je imel od mladosti. Zdaj ko je postal starejši in zdelan, so mu še poteze v licu postale bolj grobe. Brke je imel nerodno odrezane. Strleli so mu na vse strani. Zdeli so se mi podobni zobni ščetki.

"Skladaš, skladaš" sem ga vprašal koliko mogoče prijazno. On je šilasto pogledal mater in trdo rekel: "Skladam." Po travi čez dvorišče se je zaslizala hoja in enakomerno, obnemoglo stopanje otroka. Na vratih se je prikazala Štefova

ŽELIMO DOBITI
HIŠO ZA 1 ALI 2 DRUŽINI.
ČE IMATE NAPRODAJ, pokličite
IV 1-7646
REALTOR

TEKOM ČASA,
ko se zobozdravnik
Dr. J. V. ZUPNIK
nahaja na St. Clair Ave. in East 62nd St., je okrog 25 drugih zobozdravnikov v tej naselbini prakticalno in se izselilo, dočim se dr. Zupnik še vedno nahaja na svojem mestu.

Ako vam je nemogoče priti v dotiko z vašim zobozdravnikom, vam bo Dr. Zupnik izvršil vsa morebitna popravila na njih delu in ga nadomestil z novim. Vam ni treba imeti določenega dogovora.

Njegov naslov je
Dr. J. V. ZUPNIK
6131 ST. CLAIR AVENUE
vagal East 62nd Street; vhod samo na East 62nd Street.
Urad je odprto od 9.30 zj. do 8. zv.
Tel. ENdicott 1-5013

VAŠA TRATA RABI

obdelovanje z znanim **Scott's** umetnim gnojilom in semenom.

Najprvo je treba TURF BUILDER, da se prinese na dan živo barvo in zdravje. Potem vsadite **Scott's** SEME, da se pokrije prazne dele s lepo travo. To lahko sami napravite v nekaj minutah s **Scott's** SPREADER; potem se lahko odpočijete in veselite lepe trate.

Scott's LAWN SEED — 100% perennial grasses, sown sparingly because there are 3,000,000 seeds in each pound.
1 lb. — \$1.35 5 lbs. — \$6.45

TURF BUILDER — Clean, meal-type lawn food ... use one fourth as much as ordinary fertilizer. 1 lb feeds 100 sq ft; 10 lbs — \$1.35 25 lbs feeds 2500 sq ft — \$2.50

Scott's SPREADERS — Sturdy, all steel with rubber tires. Medium Size — \$9.95 Jr — \$5.95

EAST 200th HARDWARE

JOHN PISKUR, lastnik

687 East 200th Street

Pri nas dobite vsakovrstno vrtno orodje, semena in druge hišne potrebščine

žena Reba z jokajočim detetom v naročju. Za krilo se je držalo dekletce štirih, petih let. Za njo je pomolil glavo v hlev nekoliko večji fant. Ko je zagledal mene, je potegnil glavo iz hleva in stekel čez dvorišče. Tudi Reba ni pričakovala, da bi jaz bil v hlevu. Pozdravila me je glasno, zgledno, kakor pozdravljajo vsi. Brez sledu čustva je ta pozdrav. Ne veselje ne nejevolja se ne izraža v njem.

Stegnil sem roko, dekletce pa se je krčevito oprijelo Rebe in zajokalo, da mi je šlo skozi ušesa.

Ničesar ni bilo mogoče razumeti v hlevu. Reba je vpila nad deklico, a otrok, ki ga je držala v naročju, je obnemoglo brez solz jokalo.

"Kaj pa je otroku?" sem vprašal, ko se je hlev nekoliko umiril.

"Oh, padel je s klopi, pa si je glavo razbil."

Postanem pozoren. Vstanem

VAŠI ČEVLJI
BODO ZGLEDALE KOT NOVI, ako jih oddate v popravilo zanesljivemu čevljarju, ki vedno izvrši prvovrstno delo.

Frank Marzlikar
16131 ST. CLAIR AVE.

ZULICH INSURANCE AGENCY
Frances Zulich
18115 Neff Rd., IV 1-4221

Se priporočamo rojakom za naklonjenost za vsakovrstno zavarovalnino.

Zastopniki
"Enakopravnosti"

Za st. clairsko okrožje:

JOHN RENKO
1016 East 76th Street
UT 1-6888

Za collinwoodsko in euclidsko okrožje:

JOHN STEBLAJ
26851 Oriole Avenue
REdwood 1-4457

Za newburško okrožje:

FRANK RENKO
11101 Revere Avenue
Diamond 1-8029

in stopim počasi k njej. V nos mi je udaril duh po prepotenih otroških capah, ki se je mešal s čudnim duhom po gnilobi. Otroci so bili zeleni. Oči majhne, zelo majhne in krmežljave. Spaven obraz je imel in na sebi nič prijetnega. Glavico je imel vso povito v umazane cape. Iz nje pa se je trgal v srce segajoči.

"A, a, a."

"Pa ne greste k zdravniku?" sem vprašal.

"Ah, mrzle cape mu dajem že dolgo. Ne vem, kaj bo z njim." Reba se je razgovorila. "Oh, v Hajdini zdravi neka ženska, pravijo, da dobro zdravi." Gledala je jokajočega otroka, ki se je napejal kakor žaba. Slinil se je, a oči so mu ostale suhe. "Za zdravnika nimamo denarja," je pristavila, ne da bi se

poznala v njenem glasu trohica obžalovanja.

Reba je stala ob steni. Zibala je na roki otroka. Jaz pa nisem vedel drugega kot to, da sem se obrnil in sedel nazaj na les. Najrajši bi se razjokal. Pri Štefu je stala njegova hčerka. Objel jo je z roko, v kateri je držal krožnik, z drugo pa je držal žlico in nosil žgance hčerki v usta. Deklica je jedla s slastjo. Ni me pogledala.

(Dalje prihodnjik)

Naročajte, širite in čitajte "Enakopravnosti!"

LEPO OPREMLJENO SOBO
se odda v najem poštenemu fantu; pri priletnemu zakonskemu paru.
Vpraša se na
1157 E. 71 St.

ZAMENJAJTE VAŠ STAR PRALNI STROJ ZA
NOV 1950 SPIRAL DASHER PRALNIK
Damo primeren popust.
Cene so od \$99.95 naprej.
Dobite eno leto brezplačne posluje na vseh pralnikih.
STAKICH FURNITURE CO.
Quality at a Price — Easy Terms
IVanhoe 1-8288—James D. Stakich—16305 Waterloo Road

As any woman knows, even the best perfume will evaporate into thin air if the stopper isn't replaced properly.

It's the same way with money. On payday, you feel so wonderfully wealthy — but suddenly, if you don't watch out, your cash seems to be vanishing into thin air.

There's one good way to put a stopper on money-evaporation. All you do is sign up for the Payroll Savings Plan where you work (or if you work for yourself, join the Bond-A-Month Plan at your bank) and a certain amount is deducted automatically from your salary.

It's painless — you'll never miss the money. It's safe — you've got Uncle Sam backing up your investment. It's profitable — \$4 for every \$3 after ten years.

And what a happy feeling to know that a part of your salary is tucked away for the future!

Automatic saving is sure saving— U.S. Savings Bonds

ENAKOPRAVNOST

This is an official U. S. Treasury advertisement— prepared under auspices of Treasury Department and Advertising Council.

Naznanilo in zahvala

Globoko potrtega srca naznanjamo, da je ljubi Vsemogočni Bog poklical k sebi preljubljeno mater, sestro in svakinjo.

Amalijo Kobal

ROJENA STRUKEL

ki je vedno Bogu vdana in previdena s svetimi zakramenti za umirajočih izdihnila svojo blago dušo dne 2. marca 1950. Doma je bila iz fare Solkan na Primorskem.

Po opravljeni sveči maši in cerkvenih pogrebnih obredih v cerkvi sv. Vida je bila dne 6. marca 1950 položena k večnemu počitku na Calvary pokopališču.

Globoko hvaležni se želimo prisrčno zahvaliti Rt. Rev. Msgr. B. J. Ponikvarju za podelitev svetih zakramentov za umirajočih, za molitve v pogrebni kapeli, opravljeno svečo mašo zadušnico in za spremstvo in molitve na pokopališču. Enako tudi najlepša hvala Rev. Francis Baragi in Rev. Victor Tomcu, ki sta prišla moliti ob krsti pokojne.

Našo iskreno zahvalo naj sprejmejo vsi, ki so okrasili krsto s krasnimi vencmi, enako tudi vsem, ki so darovali za svete maše, ki se bodo brale v mirno pokoj blage duše ter vsem ki so dali svoje automobile brezplačno na razpolago pri pogrebu.

Iskreno se želimo zahvaliti tudi vsem dobrim sosedom in prijateljem, ki so prihiteli nam v pomoč in tolažbo v tem žalostnem času. Obenem tudi vsem, ki so prišli pokojno pokropiti in moliti zanjo, kakor tudi vsem ki so se udeležili svete maše in ki so jo spremili k večnemu počitku.

Najlepšo zahvalo naj sprejme tudi pogrebni zavod Joseph Zele in Sinovi za vso prijazno pomoč in lepo urejen pogreb.

Preljubljena draga sestra in svakinja, žalostna so naša srca, ker Te ni več med nami, toda božja volja je bila, da Te je Bog poklical k sebi in sedaj počivaj mirno v hladnem grobu. Tvoja blaga duša naj pa uživa srečno veselje pri Bogu, kjer upamo, da se enkrat zopet snidemo.

Zalujoči ostali:

FRANCES LEBAN, sestra
JOSEPH LEBAN, svak
v Argentini pa zapuščila zalujočega sina **ANDREJA KOBAL**
in dva vnuki: v stari domovini pa sestro **ANGELO**
in brata **JOZEFA**

Cleveland, Ohio, 11. aprila 1950.